

LEIÐBEININGAR
um
málskostnað
í opinberum málum

I. kafli	-	Almenn atriði	2
II. kafli	-	Sakarkostnaður	3
III. kafli	-	Kostnaður sem ekki telst til sakarkostnaðar, en ríkissjóði ber að greiða	7
IV. kafli	-	Yfirlit rannsóknara	8
V. kafli	-	Niðurfelling og fyrning sakarkostnaðar	9
VI. kafli	-	Lögræðismál og einkamál	9
VII. kafli	-	Réttaraðstoð útlendinga	10
VIII. kafli	-	Gildistaka	11

I. kafli

Almenn atriði.

1. gr.

Markmið.

Markmið leiðbeininga þessara er að tryggja að reikningar sem heimfærðir eru á fjárlagalið málskostnaðar í opinberum málum, 06-231, falli undir skilgreiningu málskostnaðar í opinberum málum og séu bókaðir á réttar tegundir og viðföng. Markmið leiðbeininganna er jafnframt að reikningar vegna lögræðis-, einkamála og útlendingamála sem heimfærðir eru á fjárlagalið opinberrar réttaraðstoðar, 06-232, séu bókaðir á réttar tegundir og viðföng.

2. gr.

Gildissvið.

Leiðbeiningar þessar gilda um kostnað vegna opinberra mála sem lög um meðferð opinberra mála nr. 19/1991 taka til. Þær gilda einnig um kostnað vegna lögræðis-, einkamála og útlendingamála, um formskilyrði og frágang reikninga og fylgiskjala þeirra.

3. gr.

Frágangur reikninga hjá embættum.

Reikningar skulu vera númeraðir og bera með sér nafn og kennitölu útgáfuáðila eða viðtakanda greiðslu. Í reikningum skal koma fram lýsing á verki, einingafjöldi og verð fyrir hverja einingu. Enn fremur skal tilgreina hlutfall og fjárhæð virðisaukaskatts. Reikningar skulu vera samþykktir með áritun og bera með sér málnúmer lögreglu eða númer dóms. Viðeigandi fylgiskjöl að baki reikningum skulu fylgja með, svo sem tímaskýrslur, dómsúrskurðir, tilnefningar og skipanir. Sé um útlagðan kostnað að ræða skal fylgja með frumrit eða ljósrit af reikningi vegna þess kostnaðar. Málsskjöl skulu ekki fylgja reikningum til Fjársýslu ríkisins.

4. gr.

Skilgreining kostnaðar í opinberum málum.

Málskostnaður í opinberum málum er **allur** kostnaður sem lögreglustjórar, héraðsdómstólar og ríkissaksóknari greiða öðrum en starfsmönnum viðkomandi embættis vegna rannsóknar og reksturs opinberra mála. Málskostnaður er færður á sérstakan fjárlagalið, 06-231, málskostnað í opinberum málum.

Sakarkostnaður er **sá hluti** málskostnaðar sem annars vegar **sakborningi er gert að greiða** samkvæmt sektargerð lögreglustjóra og hins vegar sem **dómpóla er gert að greiða** samkvæmt dómi eða viðurlagaákvörðun dómara og kveðið hefur verið á um í dómi sbr. 168. gr. laga um meðferð opinberra mála. Hann er færður til lækkunar á fjárlagalið 06-231, málskostnað í opinberum málum.

Embættiskostnaður er kostnaður sem færður er á viðkomandi embætti en ekki á fjárlagalið 06-231, svo sem útlagður kostnaður vegna starfsmanna viðkomandi embættis, þ.m.t. ferðakostnaður innanlands. Þennan kostnað er **ekki** unnt að endurkrefja sakborning um.

II. kafli

Sakarkostnaður.

5. gr. *Almennt.*

Í 164. gr. laga um meðferð opinberra mála nr. 19/1991 (oml.), kemur fram hvaða útgjöld teljast til sakarkostnaðar. Samkvæmt 1. mgr. þeirrar greinar teljast til sakarkostnaðar *óhjákvæmileg útgjöld vegna rannsókna og málsmeðferðar*. Í liðum a-i eru talin upp útgjöld sem teljast til sakarkostnaðar og er upptalningin ekki tæmandi. Í 165.-167. gr. og 169. gr. oml., er kveðið á um skyldu ákærða til greiðslu sakarkostnaðar.

Samkvæmt 115. gr. oml. getur lögreglustjóri gefið sakborningi kost á að ljúka máli sem hann hefur ákæruvald um skv. 28. gr. oml., með því að gangast undir hæfileg viðurlög ásamt greiðslu sakarkostnaðar. Gangist sakborningur undir sektargerð og sakarkostnað en greiðir ekki er unnt að krefjast fullnustu með aðför.

6. gr. *Gjöld sem teljast til sakarkostnaðar.*

Eftirfarandi gjöld teljast til sakarkostnaðar:

- a. Þóknun verjanda.
- b. Þóknun réttargæslumanns.
- c. Annar kostnaður vegna varnar í máli og réttargæslu fyrir brotapolá (ferða- og upphaldskostnaður verjanda og réttargæslumanns).
- d. Kostnaður við sérfræðilegar álitsgerðir, mats- og skoðunargerðir.
- e. Kostnaður vegna afnota muna annarra manna.
- f. Vitnaþóknun.
- g. Birtingargjöld.
- h. Kostnaður af fullnustu refsingar og annarra viðurlaga með aðfarargerð og eftir atvikum nauðunargarsölu.
- i. Áfrýjunarkostnaður.

7. gr. *Þóknun verjanda.*

Þóknun skipaðs verjanda skal **ákveðin, í dómi eða úrskurði** ef máli lýkur þannig, nema hann hafi afsalað sér þóknun. Ef máli lýkur ekki með þeim hætti ákveður dómari þóknun með bókun í þingbók eða skriflega með öðrum hætti. Hafi dómi verið áfrýjað og verjandi skipaður, en fallið er frá áfrýjun eða mál fellt niður, ákveður Hæstiréttur þóknun verjanda, sbr. 1. mgr. 44. gr. oml. Dómari ákveður þóknun **í einu lagi** ef sá sem tilnefndur hefur verið verjandi sakbornings er síðar skipaður til að gegna því starfi. Að öðrum kosti skal lögreglustjóri eða löglærður starfsmaður hans ákveða þóknun tilnefnds verjanda, sbr. 2. mgr. 44. gr. oml. Þóknun er ákveðin með tiltekinni fjárhæð, sbr. 1. mgr. 168. gr. oml.

Samkvæmt lögum nr. 94/2000 um breyting á lögum um meðferð opinberra mála og almennum hegningarlögum, er dómara skylt að verða við ósk manns um að skipa honum verjanda ef þess er krafist að hann sæti nálgunarbanni. Nálgunarbann er lagt á með úrskurði dómstóls að beiðni lögreglu og skal dómari ákveða sakarkostnað í úrskurði sínum í samræmi við XIX. kafla oml.

Talsmaður sem *sakborningur* hefur ráðið sér sjálfur samkvæmt 1. mgr. 37. gr. oml., á ekki rétt á greiðslu þóknunar úr ríkissjóði.

8. gr.

Póknun réttargæslumanns.

Póknun skipaðs réttargæslumanns¹ brotþola skal **ákveðin, í dómi eða úrskurði** ef máli lýkur þannig, nema hann hafi afsalað sér póknun. Ef máli lýkur ekki með dómi ákveður dómari póknun með bókun í þingbók eða skriflega með öðrum hætti. Hafi dómi verið áfrýjað og réttargæslumaður skipaður, en fallið er frá áfrýjun eða mál fellt niður, ákveður Hæstiréttur póknun réttargæslumanns, sbr. 1. mgr. 44. gr. i oml. Dómari ákveður póknun **í einu lagi** ef sá sem tilnefndur hefur verið réttargæslumaður brotþola er síðar skipaður til að gegna því starfi. Að öðrum kosti skal lögreglustjóri eða löglærður starfsmaður hans ákveða póknun tilnefnds réttargæslumanns. Póknun er ákveðin með tiltekinni fjárhæð, sbr. 1. mgr. 168. gr. oml.

Talsmaður sem *brotþoli* hefur ráðið sér sjálfur samkvæmt 1. mgr. 44. gr. d oml., á ekki rétt á greiðslu póknunar úr ríkissjóði.

Hlutverk réttargæslumanns er að gæta hagsmuna brotþola og veita honum aðstoð í málinu, þar á meðal við að setja fram einkaréttarkröfur skv. XX. kafla oml.

Auk bóta fyrir beint tjón og miska, sem leitt hefur af verknaði, skulu tjónþola, ef krafa er gerð um það, dæmdar bætur vegna kostnaðar sem hann hefur haft af því að halda fram kröfu sinni í málinu, svo sem vegna gagnaöflunar um kröfuna og lögmannaástoðar sbr. 4. málslíð 172. gr. laga um meðferð opinberra mála nr. 19/1991.

9. gr.

Greiðsla reikninga verjanda og réttargæslumanns.

Í dómi eða úrskurði skal póknun til verjanda og réttargæslumanns ákveðin með tiltekinni fjárhæð.

Héraðsdómstólar greiða reikninga vegna tildæmdra póknana verjanda og réttargæslumanna í opinberum málum, svo og reikninga vegna póknana verjanda og réttargæslumanna samkvæmt ákvörðun dómara.

Ríkissaksóknari greiðir reikninga vegna tildæmdra póknana verjanda og réttargæslumanna í Hæstarétti, svo og reikninga vegna póknana verjanda og réttargæslumanna samkvæmt ákvörðun Hæstaréttar.

Lögreglustjóri eða löglærður starfsmaður hans ákveður póknun tilnefnds verjanda og réttargæslumanns, ef viðkomandi hefur ekki síðar verið skipaður til að gegna því starfi, sbr. 2. mgr. 44. gr. oml. Vinnuskýrsla lögmanns skal lögð til grundvallar reikningi hans. Við ákvörðun póknunar skal lögreglustjóri meta vinnu lögmanns í þágu hins opinbera máls. Lögreglustjórar skulu hafa til hliðsjónar viðmiðunarreglur Dómstólaráðs.

Þótt dómari eða lögreglustjóri hafi tekið ákvörðun um póknun, skal hún ekki greidd fyrr en reikningur í samræmi við þá ákvörðun hefur borist frá viðkomandi lögmanni. Lögreglustjórum er heimilt að neita lögmönnum um greiðslu póknana berist reikningur meira en ári eftir að máli var lokið hjá lögreglu.

Vinna lögmanna sem verjendur eða réttargæslumenn hafa ráðið til einstakra verka, svo sem til að mæta hjá lögreglu eða í dóm, greiðist af viðkomandi verjanda eða réttargæslumanni.

10. gr.

Annar kostnaður vegna varnar í máli og réttargæslu fyrir brotþola.

Aðalreglan er sú að ferða- og upphaldskostnaður verjanda og réttargæslumanns er greiddur samkvæmt framlögðum reikningi. Heimilt er þó að greiða dagpeninga í stað upphaldskostnaðar samkvæmt reikningi og ber að miða fjárhæð þeirra við ákvörðun ferðakostnaðarnefndar um dagpeninga fyrir ríkisstarfsmenn.

Héraðsdómstólar greiða ferða- og upphaldskostnað vegna mála sem þar eru rekin en ríkissaksóknari vegna mála sem rekin eru fyrir Hæstarétti.

¹ Ávallt skal tilnefna réttargæslumann ef brotþoli er undir 18 ára aldri þegar rannsókn hefst og skylt er lögreglu að tilnefna réttargæslumann ef til rannsóknar eru brot gegn XXIII.-XXIV. kafla hgl. og brotþoli óskar þess.

Vakin er athygli á því að dagpeningar eru **virðisaukaskattskyldir**.

Kostnað vegna aksturs verjanda og réttargæslumanns skal miða við kílómetragjald eins og ferðakostnaðarnefnd ákveður það. Þar sem þessi kostnaður er þáttur í kostnaði verjanda við starfsemi sína er hann einnig **virðisaukaskattskyldur**. Reikninga vegna aksturskostnaðar skal **ekki** greiða nema þeir uppfylli framangreint skilyrði og beri með sér hvenær ferð er farin og þann tíma sem hún hefur tekið.

Þegar meta þarf hvað fellur undir ferða- og uppihaldskostnað skal að meginreglu miða við að kostnaðurinn standi í beinum tengslum við málið. Þegar um dagpeninga er að ræða þarf að athuga hvenær ferð er farin og gæta að því að fjöldi daga sé réttur. Aukadagar eru ekki greiddir. Akstur innan Stór-Reykjavíkursvæðisins, Reykjavíkur, Seltjarnarness, Hafnarfjarðar, Garðabæjar, Kópavogs og Mosfellsbæjar er innifalinn í þóknun. Ekki skal greiða fyrir akstur þar sem lengri leið hefur verið valin en þörf er á.

Símakostnaður verjanda telst ekki sakarkostnaður.

11. gr.

Kostnaður við sérfræðilegar álitssgerðir, mats- og skoðunargerðir.

Þegar lögregla eða dómari kallar eftir sérfræðilegri álitssgerð eða mats- og skoðunargerð telst það til sakarkostnaðar. Álitssgerðir sem verjendur eða réttargæslumenn óska sjálfir eftir án samþykkis dómara teljast ekki til sakarkostnaðar og greiðast ekki af ríkissjóði.

Sem dæmi um sérfræðilegar álitssgerðir, mats- og skoðunargerðir og kostnað vegna þeirra má nefna:

- a. Geðrannsóknir og geðskýrslur.
- b. Sálfræðimöt og aðra þjónustu sálfræðinga.
- c. Þóknun til matsmanna.
- d. Blóðsýni og þvagsýni: Hvað varðar kostnað vegna **töku** blóðsýna skal hafa til hliðsjónar samning Ríkislögreglustjórans og Læknavaktarinnar. Um getur verið að ræða kostnað vegna **rannsóknar** á blóð- eða þvagsýni, s.s. alkóhólpróf eða lyfjapróf, og kostnað vegna sendingar sýna.
- e. Matsgerðir varðandi tímasetningu ölvunarvottorðs.
- f. Matsgerðir varðandi áhrif efna á aksturshæfni.
- g. Öndunarsýni: Kostnað vegna töku og rannsóknar öndunarsýnis. Vakin skal athygli á því að með lögum nr. 23/1998 um breytingu á umferðarlögum var eftirfarandi málslið bætt við 4. mgr. 47. gr. laganna: "Vegna töku og rannsóknar öndunarsýnis skal sá sem sakfelldur er greiða 6.500 kr., sem teljast til sakarkostnaðar."
- h. Læknisvottorð.
- i. Áverkavottorð: Samkvæmt reglugerð nr. 328 frá 25. apríl 2003 skal miða við hversu langan tíma það tekur lækni, starfandi á sjúkrahúsi, að gera vottorð og skal greiða kr. 2.500 fyrir hverjar byrjaðar 20 mínútur. Þetta á ekki við um sjálfstætt starfandi lækna. Vélritun á að vera innifalinn í þeirri fjárhæð. Ríkisskattstjóri hefur litið svo á að lækningaritarar séu starfsmenn eða verktakar á vegum lækna. Áverkavottorð, útgefin af læknum sjúkrahúsa eða heilsugæslustöð skulu greidd skv. reikningi sjúkrahúss eða heilsugæslustöðvar. Reikningar fyrir vinnu vegna vottorða sjálfstætt starfandi lækna fyrir vinnu, þ.m.t. ritvinnslu, skulu metnir og greiddir skv. framlögðum reikningi.
- j. Veðurvottorð.
- k. DNA-rannsóknir.
- l. Reikningar frá Vegagerðinni sem varða rannsókn og meðferð opinberra mála.
- m. Vottorð vegna mannskaðarannsóknar.
- n. Réttarlæknisfræðilegar líkskoðanir og réttarkrúfningar í opinberum málum.
- o. Efnifræðilegar rannsóknir.
- p. Letur- og skriftarrannsóknir.
- q. Bókhaldsrannsóknir.

12. gr.

Kostnaður vegna rannsóknar og meðferðar opinbers máls.

Sem dæmi um kostnað vegna rannsóknar og meðferðar opinbers máls má nefna:

- a. Símahleranir.
- b. Líkflutninga.
- c. Brottflytning ökutækja í tengslum við rannsókn refsiverðs verknaðar: Sé um að ræða brottflytning af öðrum ástæðum en vegna refsiverðs verknaðar, svo sem vegna bilunar, skal leitast við að innheimta kostnaðinn hjá eiganda ökutækis eða tryggingafélagi hans. Tryggingafélög greiða beint reikninga vegna umferðartjóna án milligöngu lögreglu.
- d. Geymslugjöld fyrir bíla í tengslum við rannsókn refsiverðs verknaðar. Leitast skal við að lágmarka kostnað vegna þessa. Sé um geymslu bíls að ræða af öðrum ástæðum en vegna refsiverðs verknaðar, svo sem vegna tjóns, skal leitast við að innheimta kostnaðinn hjá eiganda ökutækis eða tryggingafélagi hans.
- e. Gjöld vegna vörslu dýra í tengslum við rannsókn opinberra mála. Leitast skal við að lágmarka kostnað vegna þessa.
- f. Kostnað vegna opnunar íbúða í tengslum við rannsókn opinberra mála. Hafi íbúð verið opnuð af öðrum orsökum en vegna rannsóknar máls, svo sem vegna tjóns, skal leitast við að innheimta kostnað sem af því hlýst hjá eiganda íbúðar eða tryggingafélagi hans.
- g. Kostnað vegna bílaleigubifreiða. Gera skal reikning fyrir sérhverja bílaleigubifreið svo unnt verði að tengja kostnaðinn við sérhvert mál.
- h. Ferðakostnað ákærðs manns sem hvorki er í afplánun né sætir gæsluvarðhaldi: Leggi dómstóll út kostnað vegna ferðar ákærðs manns skal sá kostnaður greiddast af málskostnaðarlið og teljast til sakarkostnaðar.

13. gr.

Afnot muna annarra manna.

Mönnum er skylt samkvæmt 1. mgr. 73. gr. að veita rannsóknara lið í þarfir opinberrar rannsóknar og getur manni verið skylt að láta í té muni sem hann ræður yfir, svo sem hús eða flutningstæki, í þágu opinberrar rannsóknar. Greiða skal fyrir verk og annað sem látið er í té samkvæmt ákvæðinu. Viðkomandi rannsóknari ákveður og greiðir hæfilega þóknun fyrir verk sem látið er í té í þágu opinberrar rannsóknar eða fyrir afnot muna. Sá kostnaður er hluti málskostnaðar vegna rannsóknar og telst til sakarkostnaðar.

14. gr.

Vitnaþóknun.

Í 49. gr. oml. eru almennar reglur um vitnaskyldu. Ef vitni þarf að koma fyrir dóm utan varnarþings síns skal því greiddur kostnaður af að rækja vitnaskylduna. Samkvæmt 62. gr. oml. skal greiða vitni eftir kröfu þess og samkvæmt ákvörðun dómara, útlagðan kostnað vegna rækslu vitnaskyldu og þóknun fyrir atvinnumissi, sem telja má skipta vitni nokkru máli, miðað við efnahag þess og aðstæður. Útlagður kostnaður er einkum ferða- og uppihaldskostnaður.

Dómstólar greiða reikninga vegna vitnaþóknunar og útlagðs kostnaðar vitnis.

Ofangreindur kostnaður telst sakarkostnaður, sbr. b-lið 2. mgr. 164. gr. oml.

Um greiðslur vegna norrænnar vitnaskyldu fer samkvæmt reglugerð nr. 267/1998.

Tekið skal fram að ekki er um að ræða greiðslu þóknunar eða útlagðs kostnaðar til vitnis á rannsóknarstigi.

Lögreglustjóraembættin greiða lögreglumönnum sem eru á frívakt 4 klst. útkall mæti þeir í dóm sem vitni. Dómari ákvarðar greiðslur til lögreglumanna fyrir útlagðan kostnað.

15. gr.

Birtingargjöld.

Í 20. gr. oml. eru almennar reglur um framkvæmd birtinga í opinberum málum. Lögreglumaður, annar starfsmaður lögreglustjóra, fangavörður, annar starfsmaður Fangelismálastofnunar eða stefnuvottur annast birtingu tilkynninga í opinberum málum, nema þær séu birtar á dómþingi eða á annan hátt af dómara. Um er að ræða birtingargjöld í eftirtöldum tilvikum:

- a. Stefnuvottur annast birtingu.
- b. Birting í Lögbirtingablaði.
- c. Birting erlendis ef hún hefur haft í för með sér sérstakan kostnað.

Lögreglumanni eða öðrum framangreindum starfsmönnum sem jafnframt eru stefnuvottar er óheimilt að taka gjald fyrir birtingar sem hann annast í vinnutíma sínum. Mót lögmanns vegna viðtöku birtingar samkvæmt umboði telst **ekki** til sakarkostnaðar enda litið svo á að slíkt mót sé hluti af vinnuframlagi lögmannsins.

16. gr.

Kostnaður af fullnustu refsingar og annarra viðurlaga með aðfarargerð og eftir atvikum nauðungarsölu.

Samkvæmt 85. gr. oml. getur sá sem rannsókn stýrir, svo og ríkissaksóknari krafist kyrrsetningar á eignum sakbornings til tryggingar greiðslu sektar, skaðabóta, sakarkostnaðar og upptöku, að uppfylltum nánar tilteknum skilyrðum uppfylltum. Um meðferð kyrrsetningarkröfu fer eftir lögum um kyrrsetningu og lögbann o.fl. nr. 31/1990, þó með þeim undantekningum sem raktar eru í 2. mgr. 85. gr.

Kostnaður við aðför er birtingarkostnaður vegna greiðsluáskorunar. Kostnaður vegna fjárnáms er þinglýsinga- og stimpilgjald.

Uppboðskostnaður skv. 1. mgr. 5. gr. laga um aukatekjur ríkissjóðs nr. 88/1991.

Samkvæmt 5. mgr. 4. gr. laga um aukatekjur ríkissjóðs, verða ekki greidd fjárnáms-, kyrrsetningar- eða aðfarargjöld vegna fullnustu sektar eða kröfu um sakarkostnað í opinberu máli.

17. gr.

Áfrýjunarkostnaður.

Samkvæmt 2. mgr. 154. gr. oml. skal ríkissaksóknari að höfðu samráði við verjanda búa til málgögn, en til þeirra teljast samrit af þeim málsskjölum og endurritum sem aðilarnir telja þörf á við úrlausn máls eins og áfrýjun er háttáð. Kostnaður ríkissaksóknara vegna útbúnings þessara málgagna telst til sakarkostnaðar.

18. gr.

Gjöld sem ekki skal greiða.

Samkvæmt 2. mgr. 164. gr. oml. skulu engin dómsmálagjöld greidd af opinberu máli.

III. kafli

Kostnaður sem ekki telst til sakarkostnaðar, en sem ríkissjóði ber að greiða.

19. gr.

Kostnaðarliðir sem ekki teljast til sakarkostnaðar.

Sem dæmi um kostnaðarliði sem ekki teljast til sakarkostnaðar, en eiga eftir sem áður að vera færðir á fjárlagalið 06-231 má nefna:

- a. Kostnað vegna dómtúlks, svo sem laun og ferða- og upphaldskostnað.
- b. Kostnað vegna skjalapýðingar.
- c. Kostnað vegna táknmálstúlks.
- d. Kostnað vegna réttarkrufningar og líkflutnings þegar ekki er um opinbert mál að ræða.

20. gr.

Kostnaðarliðir sem teljast til embættiskostnaðar.

Sem dæmi um kostnaðarliði sem **ekki** teljast til málskostnaðar heldur embættis-kostnaðar má nefna:

- a. Ferða- og upphaldskostnað rannsóknara innanlands.
- b. Ferða- og upphaldskostnað dómara.
- c. Ferða- og upphaldskostnað sækjanda.
- d. Kostnað vegna lyfja fyrir fanga.
- e. Kaffi- og matarkostnað fanga.
- f. Kostnað vegna þýðingar á íslenskum dómi sem fullnustaður er á Norðurlöndum og á erlendum dómi sem fullnustaður er hér á landi.
- g. Tulkapjónustu samkvæmt norræna málasamningnum ef **ekki** er um opinbert mál að ræða.
- h. Sjúkraflutning sem ekki tengist rannsókn opinbers máls.
- i. Þýðingarkostnað vegna dóma sem fullnusta á erlendis að beiðni íslenskra fangelsisyrvalda.
- j. Kostnað vegna færslu dómþola í afplánun hér á landi.

Samkvæmt 22. gr. laga um alþjóðlega samvinnu um fullnustu refsídóma, nr. 56/1993 er heimilt, að ákveðnum skilyrðum uppfylltum, að fullnægja hér á landi viðurlögum sem fela í sér frjálsræðissviptingu og hafa verið dæmd eða ákvörðuð á annan hátt af dómstóli vegna refsiverðs verknaðar í ríki sem fullgilt hefur samninginn um flutning dæmdra manna.

Samkvæmt 3. mgr. 33. gr. laganna er heimilt að **endurkrefja** dómþola um kostnað vegna flutnings hans hingað til lands. Hafi ríkissaksóknari lagt slíkt mál í dóm og telji dómurinn heimilt að fullnægja viðurlögunum hér á landi, ákveður dómurinn, í samræmi við ákvæði 13. – 15. gr. framangreindra laga, ný viðurlög fyrir verknaðinn sem samkvæmt íslenskum lögum yrðu dæmd fyrir sambærilegt brot. Sakarkostnaður, sem fellur til hér á landi vegna málsmeðferðarinnar skal greiddur úr ríkissjóði, þ.m.t. þóknun verjanda. Hins vegar ef útvistardómur er endurupptekinn að kröfu dómþola, er heimilt, í samræmi við almennar reglur, að dæma hann til greiðslu sakarkostnaðar.

IV. kafli

Yfirlit rannsóknara.

21. gr.

Samantekt útgjalda.

Lögreglustjórar skulu halda til haga öllum reikningum fyrir útlagðan kostnað vegna málskostnaðar og sakarkostnaðar hvers máls fyrir sig. Þegar ákært er í máli og gögn máls eru send héraðsdómstóli skal yfirlit sakarkostnaðar ásamt afritum reikninga vera hluti málsgagna.

Lögreglustjórar skulu kveða á um sakarkostnað vegna sektargerða um leið og gengið er frá þeim.

Dómstólar skulu halda til haga öllum reikningum fyrir útlagðan kostnað sem þeir hafa samþykkt vegna hvers máls fyrir sig.

Ríkissaksóknari skal halda til haga öllum reikningum vegna útlagðs kostnaðar embættis ríkissaksóknara og senda þá til þess dómstóls sem með málið fer.

22. gr.

Framlagning yfirlits á dómþingi.

Yfirlit rannsóknara skal lagt fram á dómþingi áður en mál er tekið til dóms og skal það kynnt jafnt fyrir ákærða, verjanda hans og ákæranda.

V. kafli

Niðurfelling og fyrning sakarkostnaðar.

23. gr.

Heimild til niðurfellingar sakarkostnaðar.

Um niðurfellingu sakarkostnaðar gilda sömu reglur og gilda um niðurfellingu annarra opinberra krafna.

Vakin er athygli á því að afskriftanefnd ríkisins hefur hætt störfum og hefur fjármálaráðuneytið nú til athugunar og endurskoðunar málsmeðferð vegna afskrifta.

24. gr.

Fyrning sakarkostnaðar.

Sakarkostnaður fyrnist á 10 árum, sbr. almennar reglur laga um fyrningu skulda og annarra kröfuréttinda nr. 14/1905.

VI. kafli**Lögræðismál og einkamál.**

25. gr.

Frágangur reikninga.

Reikningar vegna lögræðismála og einkamála ber að halda aðgreindum frá málskostnaðarreikningum enda bókast þeir á sérstaka fjárlagaliði. Þegar reikningar eru sendir Fjársýslu ríkisins er mikilvægt að gerður sé skýr greinarmunur á málskostnaðarreikningum, reikningum vegna lögræðismála og reikningum vegna einkamála.

26. gr.

Lögræðismál.

Málskostnað samkvæmt 17. gr. lögræðis laga nr. 71/1997 ber að heimfæra á fjárlagalið **06-232, opinbera réttaraðstoð; viðfang 11005.**

27. gr.

Einkamál – Barnsfaðernismál.

Málskostnað vegna barnsfaðernismála samkvæmt 11. gr. barnalaga nr. 76/2003 ber að heimfæra á fjárlagalið **06-232, opinbera réttaraðstoð; viðfang 11012.**

28. gr.

Einkamál – Forsjarmál.

Málskostnað samkvæmt lögum nr. 76/2003 vegna forsjarmála ber að heimfæra á fjárlagalið **06-232, opinbera réttaraðstoð; viðfang 11012.**

29. gr.

Einkamál – Hjúskaparmál.

Málskostnað samkvæmt 2. mgr. 117. gr. hjúskaparlaga nr. 31/1993 ber að heimfæra á fjárlagalið **06-232, opinbera réttaraðstoð; viðfang 11013.**

VII. kafli

Réttaraðstoð útlendinga.

30. gr.
Réttaraðstoð.

Samkvæmt 1. mgr. 34. gr. laga um útlendinga nr. 96/2002 skal dómari skipa útlendingi talsmann úr hópi lögmanna þegar krafist er gæslu samkvæmt 7. mgr. 29. gr. eða 5. mgr. 33. gr. laganna. Sama gildir þegar fyrir dómi er krafist úrræða skv. 3. og 4. mgr. 33. gr. nema það hafi í för með sér sérstakt óhagræði eða töf eða dómariinn telur ekki varhugavert að láta hjá líða að skipa talsmann.

Þegar kærð er ákvörðun sem varðar frávísun, brottvísun eða afturköllun leyfis og í máli vegna umsóknar um hæli á útlendingur rétt á að stjórnvald skipi honum talsmann.

Þetta gildir þó ekki í málum vegna brottvísunar skv. b- og c-lið 1. mgr. 20. gr., b-lið 2. mgr. 21. gr. og 2. mgr. 43. gr., þegar um er að ræða háttsemi sem greinir í 2. málsl., þegar kærð er synjun sem byggð er á d- og e-lið 1. mgr. 46. gr., á meðferð umsóknar um hæli eða þegar útlendingur sem sótt hefur um hæli kærir ákvörðun um að hann hafi einungis fengið dvalarleyfi skv. 2. mgr. 11. gr. Ef dómari tekur til greina beiðni um að afla upplýsinga fyrir dómi skv. 28. gr. skal kostnaður útlendingins við lögfræðiaðstoð meðan öflun upplýsinganna fer fram **greiðast úr ríkissjóði**.

Ákvæði VI. kafla laga um meðferð opinberra mála gilda, eftir því sem við á, um réttaraðstoð skv. 1. og 2. mgr. Krefja skal útlending um **endurgreiðslu** kostnaðar af réttaraðstoð að hluta til eða að öllu leyti ef hann hefur ráð á því.

Kæri útlendingur ákvörðun á hann rétt á að dómsmálaráðuneytið skipi honum talsmann. Reikninga vegna vinnu talsmanns skal senda dómsmálaráðuneytinu.

Sem dæmi um um kostnað vegna réttaraðstoðar útlendinga má nefna:

- a. Kostnað vegna túlkapjónustu.
- b. Gistikostnað útlending.
- c. Matarkostnað útlending.
- d. Kostnað vegna bílaleigubifreiðar.
- e. Kostnað vegna læknavitjunar.

Bókað á fjárlagalið 06-231-11002.31. gr.
Ábyrgð á kostnaði vegna útlendingamála.

Útlendingur, sem færður er úr landi samkvæmt lögunum, **skal greiða** kostnað af brottför sinni. Útlendingurinn **skal einnig greiða** kostnað af gæslu þegar hennar er þörf vegna þess að útlendingurinn fer ekki úr landi af sjálfsdáðum. Krafan er aðfararhæf og hún getur auk þess verið grundvöllur frávísunar við síðari komu til landsins, sbr. h-lið 1. mgr. 18. gr. Lögreglunni er heimilt að leggja hald á farseðla sem finnast í fórum útlendingins til notkunar við brottför.

Nú er útlendingi, sem komið hefur með skipi eða loftfari, vísað úr landi skv. 18. eða 42. gr. og **skal þá eigandi farsins eða leigutaki**, og á þeirra vegum stjórnandi þess eða umboðsmaður hér á landi, annaðhvort taka útlendinginn um borð á ný eða flytja hann úr landi á annan hátt **eða greiða kostnað sem hið opinbera hefur af því að færa útlendinginn úr landi**. Á sama hátt er þeim skylt að taka fylgdarmenn um borð og greiða kostnað af fylgd með útlendingnum úr landi ef lögregla telur þess þörf.

Kostnaður við að færa útlending úr landi, sem ekki fæst greiddur skv. 1. eða 2. mgr., **greiðist úr ríkissjóði**.

Nú gengur útlendingur, sem þarf leyfi lögreglunnar skv. 7. gr., á land án þess að hafa fengið slíkt leyfi og fer þá eftir reglum 2. mgr. um ábyrgð á kostnaði. Sama gildir að jafnaði

einnig um kostnað sem hið opinbera kann að hafa af dvöl útlendingans hér í allt að þrjá mánuði. Ábyrgð skv. 2. og 4. mgr. gildir ekki við komu yfir innri landamæri Schengen-svæðisins.

- - - -

Ákvæði VI. kafla laga um meðferð opinberra mála nr. 19/1991 gilda, eftir því sem við á, um réttaraðstoð skv. 34. gr. laga um útlendinga nr. 96/2002. Af því leiðir að þóknun réttargæslumanns eða talsmanns greiðist úr ríkissjóði. Hins vegar skal krefja útlending um endurgreiðslu kostnaðar við réttaraðstoð að hluta til eða öllu leyti ef hann hefur ráð á því.

Kostnað vegna talsmanns ber að heimfæra á **fjárlagalið 06-232, opinbera réttaraðstoð; viðfang 11012.**

Kostnað vegna brottvísunar útlendinga úr landi ber að heimfæra á **fjárlagalið 06-231, málskostnað í opinberum málum; viðfang 11012.**

VIII. kafli

Gildistaka.

32. gr.
Gildistaka.

Leiðbeiningar þessar öðlast þegar gildi.

*Dóms- og kirkjumálaráðuneytinu
6. júlí 2005*

Samantekt á helstu útgjaldaliðum vegna rannsóknar máls og meðferðar þess:**A. Málskostnaður/sakarkostnaður:**

1. *Þóknun verjanda og réttargæslumanns, svo og annar kostnaður vegna varnar í málinu og réttargæslu fyrir brotþola:*
 Þóknun skipaðs verjanda (á dómstigi)
 Þóknun skipaðs verjanda (á rannsóknarstigi)
 Þóknun skipaðs réttargæslumanns brotþola
 Ferða- og upphaldskostnaður skipaðs verjanda
 Ferða- og upphaldskostnaður skipaðs réttargæslumanns
2. *Kostnaður við sérfræðilegar álitargerðir, mats- og skoðunargerðir og afnot muna annarra manna, svo og vitnaþóknun:*
 - a) *Sérfræðileg álitgerð, mats- og skoðunargerð:*
 Sálfræðingur (sálfræðileg athugun)
 Geðlæknir (geðrannsókn)
 Læknir:
 Læknisvottorð
 Áverkavottorð
 Vottorð v/mannskaðarannsóknar
 Vottorð um áhrif efna á aksturshæfni
 Matsgerð vegna lyfjaprófa o.fl.
 Réttarkrufning
 Löggiltur endurskoðandi (bókhaldsrannsókn)
 Efnaræðingur, lyfjafræðingur, líffræðingur o.fl.
 Lyfjapróf (blóðrannsókn/þvagsýnisrannsókn)
 Alkóhólpróf (blóðrannsókn/þvagsýnisrannsókn)
 DNA-rannsókn
 Efnaræðileg rannsókn (t.d. kannabis- og kókaínákvörðun)
 Erfðafræðileg rannsókn
 Túlkur (táknmálstúlkur)
 Ýmsir sérfræðingar
 Letur- og skriftarannsókn
 Vottorð um veðurgögn og vinna við veðurgögn
 Skjalapýðing
 Skoðun á bifreið vegna slyss
 Matskostnaður, ýmis
 Vegagerðarreikningur vegna opinbers máls
 - b) *Kostnaður við afnota muna annarra manna:*
 Þóknun fyrir afnot muna, t.d. húsa eða flutningatækja
 Leiga fyrir afnot muna, t.d. húsa eða flutningatækja
 - c) *Vitnakostnaður:*
 Vitnakostnaður:
 Þóknun til vitnis v/atvinnumissis vegna rækslu vitnaskyldu fyrir dómi
 Ferða- og upphaldskostnaður vitnis
 Útlagður kostnaður vitnis vegna rækslu vitnaskyldu
3. *Þingvottagjald og birtingargjald:*
 Þingvottagjald (ef viðkomandi er ekki starfsmaður embættis)
 Birting tilkynningar í opinberum málum
 Þóknun til stefnuvotts (ekki starfsmaður embættis)
 Birting í Lögbirtingablaði
 Birting erlendis (útlagður kostnaður)
4. *Kostnaður af kyrrsetningu (sbr. 85. gr.):*
 Flutningur muna á geymslustað

5. *Kostnaður af fullnustu refsingar og annarra viðurlaga með aðfarargerð og eftir atvikum nauðungarsölu:*

Kostnaður vegna fullnustu dóms með aðför, nauðungarsölu
Aðfarargjald
Gjald vegna beiðni um nauðungarsölu
Þinglýsingar- og stimpilgjald

6. *Önnur óhjákvæmileg útgjöld vegna rannsóknar og málsmeðferðar:*

Þóknun fyrir að veita rannsóknara lið
Þóknun til læknis v/blóðsýnatöku
Kostnaður v/töku og rannsóknar öndunarsýnis (fast gjald)
Hlerunarkostnaður
Akstur með blóðsýni
Líkflutningur
Flutningur á bifreiðum
Leiga á skipi eða flugvél vegna leitarflugs
Ferðakostnaður sakamanns/brotapóla sem sóttur er til annarra landa
Ferðakostnaður dómþola til afplánunar hér á landi
Myndbandagerð
Leiga á bifreiðum vegna rannsókna
Flutningskostnaður kærðs/ákærðs aðila fyrir dómara
Hreingerning á herbergi ef um opinbera rannsókn er að ræða
Urðun búpenings vegna opinbers máls

B. Embættiskostnaður:

Laun rannsóknara
Dómaralaun
Laun saksóknara
Kostnaður vegna gæsluvarðhalds
Ferða- og upphaldskostnaður rannsóknara
Ferða- og upphaldskostnaður dómara
Ferða- og upphaldskostnaður sækjanda
Greiðslur til lögreglumanna utan vinnutíma v/vitnaskyldu fyrir dómi
Lyfseðilsskyld lyf fyrir fanga (heilbrigðisráðuneytið)
Læknisþjónusta við fanga (heilbrigðisráðuneytið)
Frá og með 1. janúar 1998 hefur heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneytið séð um og borið ábyrgð á heilbrigðisþjónustu við fanga í fangelsum og greitt allan kostnað af þeirri þjónustu við fanga sem hún sér um og ber ábyrgð á
Lyf (ekki lyfseðilsskyld) fyrir fanga (Fangelsismálastofnun)
Vítamín fyrir fanga (fangar greiða sjálfir)
Kaffi- og matarkostnaður fanga (Fangelsismálastofnun, lögreglustjórar)
Flutningskostnaður kærðs/ákærðs aðila fyrir dómara
Flutningskostnaður lögreglu vegna flutnings manns á sjúkrahús
Hreinsun lögreglubíla t.d. eftir flutning á dýrum o.s.frv.
Bætur til lögreglumanna vegna árasar á hann. Um eigin sök og lækun bóta gilda almennar reglur skaðabótalaga

C. Kostnaður sakbornings eða brotþola:

Þóknun til talsmanns sem sakborningur hefur ráðið sér sjálfur
Þóknun til talsmanns sem brotþoli hefur ráðið sér sjálfur

D. Kostnaður sem ekki er greiddur:

Réttargjöld
Gjald fyrir sakavottorð

Fæðingarvottorð
Búsetuvottorð
Veðbókavottorð
Eftirrit þinglýstra skjala
Staðfesting dómsgerða

E. Opinber réttaraðstoð:

Þóknun skipaðs lögmanns sem gætir hagsmuna horfins manns og önnur útgjöld greiddast af fjárlagalið 06-232 opinber réttaraðstoð. Dómari getur þó ákveðið að þóknun greiðist af eignum hins horfna manns.

F. Ferðakostnaður meðdómsmanna:

Ferðakostnaður meðdómsmanna ber að færa á fjárlagalið 06-210, viðfang 1.11 um meðdómsmenn.